

Ο Γ. Βιζυηνός σε μια εποχή προκλήσεων για τον Ελληνισμό

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εξετάζοντας το κοινωνικό πλαίσιο του δεύτερου μισού του 19ου αι., η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1lt827q>) παρακολουθεί την πορεία του κορυφαίου λογοτέχνη στα συμφραζόμενα της εποχής του.

Το 1862, ενώ ο Βιζυηνός βρίσκεται στην Πόλη, για να μάθει τη ραπτική τέχνη, στην Αθήνα ο βασιλιάς Όθωνας (1815-1867) εκθρονίζεται και απομακρύνεται από την Ελλάδα, γεγονός που πανηγυρίζεται και από τους Ανδριανουπολίτες[197], και ο Δανός Γεώργιος Γκλύξμπουργκ (1845-1913) εκλέγεται νέος βασιλιάς. Το 1864 ψηφίζεται το νέο Σύνταγμα, το οποίο καθιερώνει ως μορφή πολιτεύματος την βασιλευόμενη

δημοκρατία αντί της συνταγματικής μοναρχίας που ίσχυε. Ο Βιζυηνός βρίσκεται πλέον υπό την προστασία του Κύπριου εμπόρου Γιάγκου Γεωργιάδη.

Λίγα χρόνια αργότερα, στα 1872, το Οικουμενικό Πατριαρχείο καταδικάζει σε Σύνοδό του τον εθνοφυλετισμό των Βουλγάρων και κηρύσσει τους Βουλγάρους σχισματικούς. Σ' αυτήν συμμετέχει και ο νεαρός Βιζυηνός ως καλογεροπαίδι, νεαρός αναγνώστης, του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρόνιου Γ' (1825-1900)[198]. Ο εθνικισμός αρχίζει να αναπτύσσεται στα βαλκανικά κράτη αυτήν την περίοδο και «διαβρώνει» τόσο τις κοινωνίες όσο και τις αντίστοιχες Εκκλησίες. Με τον «Όρο» της Συνόδου του 1872, καταδικάζεται ο εθνοφυλετισμός ως αίρεση και οι οπαδοί της ως σχισματικοί[199], συμφώνησαν σ' αυτό όλα σχεδόν τα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία[200], επιβεβαιώνοντας τη σταθερή βούλησή τους να μην «μολυνθεί» η Ορθοδοξία από τον ιό του εθνικισμού και να διασφαλιστεί η ενότητά της.

Το 1874 ο Χαρίλαος Τρικούπης (1832-1896) δημοσιεύει το άρθρο του «*Τις πταίει;*» στην εφημερίδα *Καιροί* στις 29 Ιανουαρίου 1874[201] και επιβάλλει την καθιέρωση της αρχής της δεδηλωμένης, σύμφωνα με την οποία η εκάστοτε κυβέρνηση οφείλει να διαθέτει τη δεδηλωμένη εμπιστοσύνη της Βουλής και όχι απλώς την εύνοια του βασιλιά[202] ανατρέποντας την λαϊκή ετυμηγορία, εκσυγχρονίζοντας έτσι το πολιτικό σύστημα και την πολιτική ζωή. Ο Βιζυηνός έχει ήδη εκδώσει την πρώτη του ποιητική συλλογή, τα *Ποιητικά Πρωτόλεια* (1873).

Το 1875 ξεσπά επανάσταση στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, περιοχές της Οθωμανικής αυτοκρατορίας -επιβεβαιώνοντας την παρακμή της- και η οποία αξιοποιείται αφηγηματικά από τον Βιζυηνό. Ο νέος Ρωσοτουρκικός πόλεμος ξεκινά το 1877 -χρονιά που γίνονται σφαγές στη Βιζύ από τους Τούρκους[203]- στον οποίο η Ρωσία υπερασπιζόμενη τα σλαβικά έθνη επιβάλλει στην Τουρκία τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878), η οποία προβλέπει τη δημιουργία της μεγάλης Βουλγαρίας. Αυτή όμως ανατρέπεται στο Συνέδριο του Βερολίνου μόλις τέσσερις μήνες αργότερα, στις 13 Ιουνίου 1878, και περιορίζεται αισθητά η έκταση της Βουλγαρίας. Στην Ελλάδα δίνεται μετά από κοπιώδεις διαπραγματεύσεις τριών ετών, το 1881, η Θεσσαλία- εκτός από την Ελασσόνα -και από την Ήπειρο η Άρτα[204]. Η ίδρυση των «Ζαριφείων Διδασκαλείων», αρρένων και θηλέων, αυτήν την περίοδο, υπήρξε σταθμός στην ιστορία της εκπαίδευσης όχι μόνο της Φιλιππούπολης[205], αλλά και ολόκληρης της Ανατολικής Θράκης.

[Συνεχίζεται]

[197]Κ. Μαμώνη, «Η ζωή και η δράση των υπόδουλων Ελλήνων 1833-1881, Θράκη» στο *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους* (Αθήνα: Εκδόσεις Εκδοτική Αθηνών α.ε. 1977)σσ.269-378, εδώ σ.377.

[198]«Γεώργιος Βιζυηνός» στο Γ. Βιζυηνός *Αττίδες Αύραι* (Αθήνα: Εκδόσεις Ερατώ, 2006)σσ.467-488, εδώ σ.473.

[199]Α. Αγγελόπουλος, Το εκκλησιαστικό καθεστώς των Μητροπόλεων της Βορείου Μακεδονίας από του 1913 μέχρι σήμερα, Περιοδικό «Μακεδονικά», Τόμος 15^{ος} (Θεσσαλονίκη 1975)σ.37.

[200]Γ.-Ν. Λόης, «Ο αντίκτυπος της ιδρύσεως της Βουλγαρικής Εξαρχίας (1870) στο πριγκιπάτο της Σερβίας», (Πάτρα: Εκδόσεις Εκκλησιολόγος Πατρών Νοέμβριος 2008 ανάτυπο)σ.10.

[201]Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, όπ. παρ., σ.279.

[202]Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, όπ. παρ., σελ.278.

[203]Γ.Μ. Βιζυηνός, *Νεοελληνικά διηγήματα*, επιμέλεια Παν. Μουλλάς (Αθήνα: Εκδόσεις Ερμής, 1980)σ.ζ΄.

[204]Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, όπ. παρ., σσ.294-295.

[205]Κ. Μαμώνη, «Η ζωή και η δράση των υπόδουλων Ελλήνων 1833-1881, Θράκη», όπ. παρ., σ.377.